

dels første Gang at overlade hele Arbeidet i Entreprise til udenforstaaende Fremmede, i Stedet for at Ministeriet tidligere havde benyttet de under samme staaende Bygningsinspektører, der ere velbevandrede med Forretningsgangen i Ministeriet og ved offentlige Arbejder.

Det fremgaar endvidere af det Foregaaende, at, medens man i Skrivelse til Theaterbestyrelsen af 21de Juni 1870 havde udtalt den Forventning, at Arbeidet kunde paabegyndes i Begyndelsen af Sommeren 1871, havde de foreløbige Forberedelser ved Omstændigheder, hvorover Ministeriet ikke var Herre, allerede medtaget saamegen Tid, at Arbeidets Paabegyndelse var skudt ca. 9 Maaneder ud, men at det desuagtet var lykkedes Ministeriet at faa en saadan Kontrakt om Bygningsforetagendet afluttet, at det maatte forventes, at de to væsentligste Bestemmelser i Loven af 18de Juni 1870, nemlig at Arbeidet blev udført for den i Loven bevilgede Sum, og at det blev færdigt til 1ste September 1874, vilde blive opnaaede. Opnaaelsen af disse to Formaal paalagde imidlertid Alle, som havde med Bygningsagen at gjøre, et Tryk, som bestandigen er bleven følt under hele Sagens Gang og i væsentligst Grad af Ministeriet. Lovens Bestemmelse om, at det gamle Theater skulde være nedrevet og Pladsen saaledes ryddet, at det ny Theater kunde tages i Brug den 1ste September 1874, nødvendiggjorde nemlig, at Ministeriet maatte medtage dette Punkt i Kontrakten med Entreprisørerne, som herved, under Forudsætning af at de opfyldte deres Forpligtelser efter denne, havde erhvervet en Ret til at faa den gamle Theaterbygning afleveret til Nedbrudning ved Udgangen af Saisonen 1874. Ligesom derfor ender Forsinkelse, som Entreprisørerne led ved, at det, som de nødvendigt skulde bruge for at fremme deres Arbejder, ikke i rette Tid var tilstede, kunde føre til, at de godtgjorde en saadan Forsinkelses Tilstedeværelse og benytte dette mod Ministeriet, navnlig i Form af et Erstatningsfølgemaal for Misligholdelse af Kontrakten, saaledes vilde Benyttelsen af det gamle Theater udover den 15de Juni 1874 blive aldeles afhængig af Entreprisørerne.

Da derfor de forskellige Spørgsmaal om Overtskridelser, som ikke vilde kunne dækkes ved de til Raadighed staaende Midler, i Begyndelsen af 1874 opstode, havde Ministeriet intet Valg længere. Som Sagen en Gang var ordnet, vilde enhver Udsættelse føre til en Standsning af hele Arbeidet med dennes uberegnelige Følger, og, da Ministeriet var i den uafviselige Nødvendighed at skulle tage en Bestemmelse, har det, i Tillid til, at Banskædeligheden i Stillingen og Forsvarligheden af detagne Bestemmelser maatte blive erkjendt, ikke taget i Betænkning, hvor Arkitekterne og Bygningskommissionen have gjort Indstilling derom, at approbere Overtskridelserne paa forventet Tillægsbevilling.

I eet Punkt har der imidlertid hersket Meningsforskjel mellem Kommissionen og Ministeriet, og dette skyldes Ministeriet saameget mere særligt at omtale, som det ved at følge sin fra Kommissionen afvigende Anskuelse har noget, om end i mindre Grad, bidraget til at forøge Overtskridelsernes Pengebeløb.

Kommissionen var nemlig gaaet ud fra, at Kontraktens Bestemmelse i § 4, at Entreprisørerne vare forpligtede til at foretage Forandringer efter Arkitekternes Forlangende mod at faa særlig Betaling derfor, var at forstaa saaledes, at det, de udførte udenfor Overlaget, skulde betales efter Priserne i de oprindelige Overlag.

Ministeriet gik derimod ud fra, at det ved Kontraktens Indgaaelse ikke havde været eller kunnet være Meningen at paalægge Entreprisørerne en saa uberegnelig Byrde, en Byrde, der under den forhaandenværende Stigning af alle Priser paa Materialer og Arbeidskraft vilde have vist sig at være saa meget ubilligere. Smidertid vilde Ministeriet ikke afgjøre Sagen efter sin egen Opfattelse, og det har derfor under 9de Oktober 1873 anmodet den konstituerede Kammeradvokat om at meddele sin Betænkning om, hvorvidt det var sandsynligt, at den af Entreprisørerne fremsatte Fortolkning vilde blive givet Medhold af Domstolene.

Betænkningen, som man derefter under 14de næstefter modtog, lyder saaledes:

„Ministeriet har i meget æret Skrivelse af 9de d. M. ved at fremsende en Skrivelse af 7de d. M. fra Entreprisørerne for Opsørelsen af ny Bygninger for det Kongelige Theater tilligemed Koncept til den med dem i sin Tid indgaaede Kontrakt, forlangt min Betænkning angaaende Forstaaelsen af Kontraktens § 4, navnlig om den af Entreprisørerne fremsatte Fortolkning kan ventes at finde Medhold hos Domstolene. Ved at tilbagesende de nævnte Bilag skal jeg til Besvarelse af Spørgsmaalet tjenstlig tillade mig følgende Bemærkninger:

I den fremsendte Koncept lyder § 4, forsaavidt dens Indhold her kommer i Betragtning, saaledes: Entreprisørerne ere pligtige til at foretage Forandringer under Opsørelsen i den foreliggende Plan og Tegning efter Arkitekternes Forlangende. Ere disse Forandringer forbundne med forøget Udgift for Entreprisørerne, kunne disse forlange særskilt Betaling herfor, men skulle, forinden Forandringen paabegyndes, skriftlig underrette Arkitekterne om, hvor stor Betaling Forandringen medfører. Medfører saadanne Forandringer imidlertid en formindret Udgift, bliver dette at frabrage En-